VAMMAISFOORUMI
Vammaisjärjestöjen yhteinen ääni

HALLINTOVALIOKUNTA 18.5.2022

ASIA: HE 41/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Vammaisfoorumi ry kiittää mahdollisuudesta olla kuultavana hätäviestintään liittyvässä käsittelyssä.

Vammaisfoorumi pitää välttämättömänä, että 112-hätätekstiviestin rekisteröintipakosta luovutaan. Rekisteröintipakko on estänyt osaa hätätekstiviestipalvelua tarvitsevista henkilöistä käyttämästä palvelua. Rekisteröintipakko on ollut haasteellinen erityisesti ikääntyneille kuulovammaisille ja kuuroille henkilöille sekä lapsille, joilla ei ole vielä pankkitunnuksia tai osaamista niiden käyttämiseksi. Rekisteröinti on myös ollut määräaikainen, ja muistutus uusia rekisteröinti suomi.fi -sivustolla on tullut vain suomen kielellä. Rekisteröimättömästä numerosta tullut tekstiviesti numeroon 112 ei ole päässyt hätäkeskuksen käsittelyyn lainkaan, vaan viestin lähettäneelle on tullut vastausviestinä kehotus käydä rekisteröimässä numeronsa tai soittaa hätäpuhelu. Tämä on voinut aiheuttaa todellisia vaaratilanteita. Rekisteröinnin poistaminen on myös linjassa YK:n vammaissopimuksen elämän suojelun ajatuksen kanssa.

Kuulo- ja puhevammaisille käyttäjille tekstimuotoinen hätäviestintä on hätätilanteissa välttämätöntä. Hätäviestinnän saavutettavuus korostuu nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa, jossa yleisturvallisuutta arvioidaan kriittisemmin. Vammaisfoorumi suhtautuu positiivisesti siihen, että hätäkeskuksen tulee jatkossa vastata hätäilmoituksen tekijälle hänen ilmoituksessaan käyttämällään viestintätavalla. Mahdollisuus tehdä hätäilmoitus monikanavaisesti on välttämätöntä erilaisiin tarpeisiin vastaamisessa. Myös reaaliaikaisen tekstin käyttö hätäilmoituksessa on Vammaisfoorumin näkemyksen mukaan kannatettavaa. Reaaliaikaisen tekstin käyttö nopeuttaa tekstiviestiin verrattuna hätätilanteen käsittelyä ja avun perille saapumista. Hätätekstiviestejä ei pysty samalla tavalla priorisoimaan kuin hätäpuheluita. Vammaisfoorumi kannustaa hätäkeskustoimijoita toteuttamaan tarvittavat muutokset jo vuoden 2025 puolella, vaikka HE:ssä mainittu siirtymäaika olisi vuoden 2026 alkuun mennessä.

Vammaisfoorumi muistuttaa, että kirjoitettu suomi tai ruotsi on suurimmalle osalle viittomakielisistä kuuroista vasta toisen kielen asemassa. Sen tähden on tärkeää, että osana direktiivin toimeenpanoa ja hätäkeskustoiminnan kehittämistä, varmistetaan myös viittomakielisten hätäpuhelujen mahdollisuus. Viittomakielisten kuurojen turvallisuuden tunnetta on lisännyt Kelan ja Hätäkeskuslaitoksen yhteistyössä toteuttama viittomakielinen hätäpuhelu -pilotti. Pilotti on myös paljastanut viittomakielisen puhelun toteuttamiseen liittyviä teknisiä haasteita, jotka tulee jatkokehittämistyöllä ratkaista. Lisäksi kokeilu on rajoittunut vain päiväsaikaan, joka ei vastaa oikeassa elämässä tapahtuvien hätätilanteiden kellonaikoja. Pilottia jatketaan vuoden 2022 loppuun saakka, mutta jo tänä vuonna tulee palvelun jatkokehittämiselle ja vakiinnuttamiselle varata riittävät resurssit sekä tehdä konkreettiset jatkosuunnitelmat palvelun jatkamiseksi kokeilun jälkeen.

Hätäkeskustoiminnan kehittämisessä tulee varmistaa, että viittomakielinen hätäpuhelu järjestetään jatkossa ympärivuorokautisesti ja viittomakieliselle hätäpuhelulle löydetään yksi tekninen alusta, jossa on sekä videokuva, reaaliaikainen teksti että ääni.

Sari Kokko
Puheenjohtaja
Vammaisfoorumi ry

Anni Kyröläinen
Pääsihteeri
Vammaisfoorumi ry